

DE UDSATTE BØRN OG UNGE

Danmarks Statistik ligger inde med stor viden om udsatte børn og unge. Hvor mange er de, hvor meget kriminalitet begår de, og hvordan klarer de sig i skolen. I løbet af 2014 bliver statistikken både bredere og endnu bedre.

Af Henrik Alexandersen

I 2011 modtog 27.602 børn og unge personrettet støtte fra de danske kommuner. Af disse var 14.259 børn anbragt uden for hjemmet. Det viser Danmarks Statistiks store mængder data om udsatte børn og unge.

- Udsatte børn og unge er en statistik, hvor vi belyser rigtig mange forhold om netop dem, der har svært ved at trives i al almindelighed i det danske samfund. Det kan være børn, som er vokset op i familier, hvor der er alkoholproblemer eller incest, siger Birgitte Brøndum, som er specialkonsulent i Danmarks Statistik. Hun understreger, at man ikke nødvendigvis er udsat for overgreb for at være kategoriseret som et udsat barn eller ungt menneske.

- Det kan også være børn, der bare har problemer med sig selv, fx psykiske og fysiske problemer. Hvor der egentlig

ikke er noget i familien, som indikerer, de skulle have problemer.

Statistikken får stor opmærksomhed

Det er socialrådgiverne ude i kommunerne, der har opsynet med familierne, og som yder den person- eller familierettede støtte, og det er til tider et hedt materiale, som socialrådgiverne leverer til Danmarks Statistik. Socialrådgiverne kan vælge at støtte den udsatte direkte med personrettede ydelser, som fx tildeling af en personlig rådgiver - men socialrådgiveren kan også vælge ydelser, der er rettet mod hele familien, som fx besøg af en familievejleder.

- Statistikken bliver særligt brugt, når der er debatter, og de opstår især, når der er en eller anden skrækkelig historie, fordi man i en kommune har haft en sag. I de tilfælde er der rigtig meget fokus på vores statistik, lyder det fra Birgitte Brøndum.

- Hvis det er en historie, hvor man mener, børnene skulle have været tvangs-anbragt tidligere, mens forældrene har ladet som om, alt var i den skønneste orden, så går alle forespørgsler på tvangsanbringelse. Hvis det er en sag om adoptivforældre, der ikke helt mag-

ter opgaven, så går alle forespørgsler på, om vi har belæg for, at der er flere adoptivbørn, der burde fjernes.

To af de senere års store historier om udsatte børn, både i medier og blandt politikere, er Brønderslev-sagen og Tønder-sagen.

- Det er klart, at på de tidspunkter hvor sådanne sager udspiller sig, er der mange forespørgsler. Hvis man går tilbage og ser på antallet af omtaler, så vil man uden tvivl kunne aflæse det.

» Statistikken bliver særligt brugt, når der er debatter, og de opstår især, når der er en eller anden skrækkelig historie...

Krydsning af data giver ny viden

En ting er de data, man kan hente direkte på Danmarks Statistiks hjemmeside, noget andet er alle de måder, hvorpå tallene for udsatte børn og unge kan krydses med andre statistikker.

- Det, der gør det interessant, er, at vi kan koble personer med andre statistikker. Hvordan klarer de sig i skolen? Hvor kriminelle er de? Vi har også lavet analyser af, om der er nogle forhold

omkring moren. Er det mødre med en lav indkomst? Er det mødre, der har mange børn? Vi kan lave alle mulige krydsninger for at se, om der er nogle grupper, der har større risiko for at blive såkaldt "udsat" end andre. Resten af samfundet kunne faktisk få rigtig meget ny viden, hvis de brugte registrene noget mere. Vi ved hvilke børn, der er anbragt, og vi kan følge dem, for vi har et register, som går tilbage til 1980, så vi kan faktisk i dag se, hvordan det er

gået de her børn, siden de har været anbragt. Vi kan se, hvilke stillinger de får, hvilke sociogrupper de havner i, om de bliver gift hyppigere og meget andet. Det giver så igen mulighed for at se, hvad vi gør godt, og hvad vi gør mindre godt omkring de udsatte børn, siger Birgitte Brøndum, som mener, at man kan bruge statistikken mere konkret ude i kommunerne.

Læs videre på næste side ►

OM STATISTIKKEN

Statistikken giver oplysninger om hjælpeforanstaltninger til børn og unge i henhold til lov om social service over for familier med børn og unge, der har behov for særlig støtte.

Et udsat barn var i 2012 defineret som et barn eller en ung mellem 0-22 år, der modtager en foranstaltning efter servicelovens §§ 52, 54, 54a, 57a, 57b og 76

Statistikken omfatter anbringelser uden for hjemmet med eller uden forældrenes samtykke

og forebyggende foranstaltninger. Tallene er fordelt på alder, køn, ydelsesart, anbringelses- og udskrivningssted samt varighed. Statistikken opdeles på kommuner.

Foruden anbringelser og forebyggende foranstaltninger rettet mod det enkelte barn, omfatter Lov om social service en række foranstaltninger, der er rettet mod familien. Disse foranstaltninger indberettes først på børnenes personnummer fra og med 2012-data og indgår først i statistikkerne fra og med medio 2014.

fortsat fra side 13

Klogere kommuner og socialrådgivere

- Socialrådgivere eller undervisere inden for dette fag kan bruge disse data til at klæde de kommende generationer af deres faggruppe på. De kan se, hvilke indsatser man har gjort over for de her børn tidligere og derefter gå ud og måle, hvad effekten er af det arbejde, der bliver lavet. Er der tiltag, som vi har opgivet, som faktisk ser ud til at virke rigtig godt? Eller er der noget, vi stadig gør, som vi i det lange perspektiv kan se

ikke er særligt effektivt? Det vil jeg da synes er oplagt at se på for alle de organisationer, der arbejder med udsatte børn og unge, og sådan set også for de politikere, som skal sidde og lave lovgivning fremadrettet. Hvad har effekt, og hvad har ikke effekt?

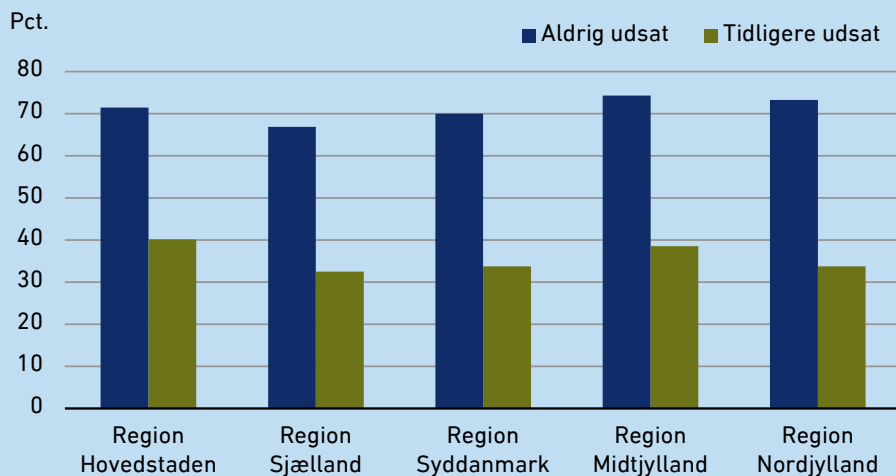
Kommunerne kan også gå ind og sammenligne deres eget arbejde med det arbejde, der bliver gjort i andre kommuner. Dermed kan man med tallene

foretage en kvalitativ og en kvantitativ vurdering af sin egen indsats og om nødvendigt rette ind.

- Hvis man i kommunen ved, man har lagt vægt på at gøre det på én måde, og en anden kommune har lagt vægt på at gøre det på en anden måde, så vil det jo være meget oplagt at evaluere. Var det jeres eller vores måde at gribe det an på, der ser ud til at have haft den bedste effekt.

FAKTA #6

GENNEMFØRELSE AF EN UDDANNELSE

Figuren viser andelen af 25-årige henholdsvis tidligere udsatte og ikke-udsatte unge, som har gennemført enten en ungdomsuddannelse eller en videregående uddannelse.

Tallene er fra den 31. december 2011.

Find flere tal om udsatte børn og unge i www.statistikbanken.dk - søg efter „udsatte børn og unge“

Lektor
Ida Skytte Jakobsen
University College Lillebælt

Foto: Helge Blom Andersen

En af dem, som har brugt mulighederne for at lave krydstabeller, er Ida Skytte Jakobsen, som er lektor på University College Lillebælt. Hun fandt ved hjælp af Danmarks Statistiks data ud af, at der er en tendens til at børn, der er anbragt uden samtykke, har forældre, der er ringere stillet end forældre til børn, der er anbragt med samtykke. Men forskellene var ikke så markante som forventet. Dette havde hun ikke kunnet undersøge uden brugen af krydstabeller.

- Krydstabellerne fra Danmarks Statistik giver rigtig meget, for de kan simpelthen aflive nogle myter. De kan også give svar på nogle af de spørgsmål, vi får stillet, når vi underviser om anbragte børn. Det er rigtig vigtigt for os at have muligheder for at arbejde sammen med Danmarks Statistik, fordi vi ikke nødvendigvis selv har den viden, der skal til for at kunne trække i registre.

En fremtid med familiehjælp

I dag er kommunernes indberetninger ikke så præcise, at man kan se fx hvilket barn i en familie med mor, far og tre børn, der er årsagen til, at kommunen giver familien en ydelse. Men det bliver der lavet om på i fremtiden. Kommunerne skal nemlig fremover angive præcis hvilket barn eller børn i familien, der er årsag til at kommunen yder hjælp rettet mod hele familien. Birgitte Brøndums håb er, at Danmarks Statistik allerede

i løbet af sommeren 2014 kan udgive de første tal omkring de familierettede ydelser knyttet til enkeltindivider.

- Vi får dermed mulighed for at lave mere nuancerede analyser af de hjælpeforanstaltninger, der er, og man kan se, om familieydelserne hjælper på anden vis end de personrettede. Når vi sammenligner ydelserne, kan man se, om man bliver mere kriminel eller klarer sig dårligere i skolen alt efter, hvilken ydelse, man har modtaget. Man kan på sigt se på, hvilken effekt det har på søskende, der vokser op i en familie med den slags problemer. For det er jo nok en anden belastning end i et hjem med tre velfungerende børn. Vi har meget fokus på børnene, men man kan jo også se på, hvad der sker med forældrene.

Vi får et bedre og bredere billede...

Med den nye, forbedrede statistik om udsatte børn og unge vil Danmarks Statistik kunne levere endnu bedre tal på området, og dermed vil det også være data af en højere kvalitet, kommuner, forskere og interesseorganisationer får at arbejde med.

- Vi får pludselig et meget bedre dækkende billede af, hvordan disse børn og unge kan hjælpes. For i samme øjeblik, vi kan genkende de børn, så vil vi jo finde ud af en masse ting omkring dem. Hvordan har de det lige nu, og vi kan

også – når de bliver ældre – få et billede af, om de ydelser, de har fået, har hjulpet? Det bliver et meget bedre og bredere billede af den population, vi kan kalde udsatte, siger Birgitte Brøndum.

- Der vil være stor interesse for, hvem disse personer, der får familierettet hjælp, er. Er det de samme eller nogle andre end dem, der får personrettet støtte? Når vi ser lidt frem, så begynder forløbene at kunne tegne sig. Der kan være et mønster. Måske starter man med familierettet hjælp, og så bliver det til personrettet, fx anbringelser. Den slags vil man meget lettere kunne undersøge i fremtiden. ■

KONTAKT:

Birgitte Brøndum

Børn og unge
bbr@dst.dk
Tlf. 3917 3137